

De #nieuwearchitect is gewoon de #oudearchitect

Auteur Alex Jager

Mijn visitekaartjes waren eindelijk op, die van collega Rogier al langer. Het vernieuwen van de kaartjes is steevast reden tot discussie. Over een paar dingen zijn we het wel eens: visitekaartjes zijn ouderwets en hebben hun langste tijd gehad. Maar zolang je elkaar geen digitale kaartjes kunt 'toeswipen' die door de kaart-eigenaar actueel worden gehouden, kan het geen kwaad om wat fysieke kaarten achter de hand te hebben.

Over de kleuren en het te gebruiken lettertype bereikten we snel overeenstemming – process blue en Avenir. Waar we echter hevig over twijfelen is of we het predicaat 'architect' achter onze naam moeten handhaven. Jazeker, we mogen allebei de titel voeren. Maar doen we er anno 2013 nog wel verstandig aan?

In 2005 hadden wij architecten op het lijstje met meest aantrekkelijke beroepen slechts kunstenaars boven ons te dulden. In 2012 zijn we volgens datingsite voor hogeropgeleiden al gezakt naar een achtste plek. Nog niet eens zo slecht eigenlijk, als je bedenkt dat er al jaren weinig rooskleurige verhalen te horen zijn geweest over architecten. De waarheid zal ongetwijfeld binnen één date boven tafel zijn: architect is niet langer een aantrekkelijk en begeerlijk beroep.

Het zou daarom 'ruimtelijk consultant' worden, als substituuat voor de titel 'architect'. 'Ruimtelijk' omdat we deducenderwijs moesten vaststellen dat hierin onze onderscheidende expertise ligt. 'Consultant' omdat we menen dat advies niet altijd hoeft te leiden tot een gebouwd product. En bovendien kunnen we ons uurtarief daarop in positieve zin bijstellen.

Het zag zwart van de grijze architecten op een sneeuw witte donderdag in pakhuis De Zwijger. Het thema van de BNA Architectendag op 24 januari jongstleden was 'De Nieuwe Architect, een nieuwe realiteit'. Vandaag zouden we collectief afscheid nemen van de #oudearchitect en op zoek gaan naar een toekomstbestendige variant. Blijkbaar waren er meer mensen door hun kaartjes heen of er zelfs nooit aan begonnen, want de jongste generatie architecten schitterde in afwezigheid.

Het leek wel een een-tweetje. Eerst spoorde Angela Brady, president van de Royal Institute of British Architects, ons aan om met nieuw elan te werken aan vernieuwing van de architect. In een opzwevend betoog riep ze op tot actie ['don't do nothing'], tot professionaliteit ['only fifty percent of us have business plans'], tot aanpak van uitbuiting ['don't work for free, just don't do it' en 'expose those who try to exploit architects'], tot stoppen met navelstaarderij ['learn business talk!'] en tot actief uitdragen van de waarde van architectuur ['our single most challenge: showing our value']. Van navelstaarderij konden de BNA'ers ditmaal alvast niet worden beticht, want grote gebeamde twitter-schermen toonden realtime commentaar van zowel binnen als buiten de zaal. Zo kon zelfs BNA-basher @ArdBuijzen doordringen tot het hoofdpodium. Daarna volgde Lidewij "no-twitpic!" Edelkoort. Li voerde de aanwezigheid een uur lang mee in een soort architectonische feelgoodtrip. Schitterende beelden, paarsgewijs in juxtapositie gebracht, breide ze met actuele trends en thema's aan elkaar ['wol wordt net zo belangrijk als baksteen']. Een inspirerende presentatie om in weg te zwijmelen, even de wereld om ons heen te vergeten en trots te zijn op ons mooie vak.

Er was die middag in Pakhuis de Zwijger een indirect appel op ons idealisme gedaan door ons te wijzen op onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Architecten hebben bij het uitoefenen van hun beroep een intrinsieke opdrachtoverschrijdende ruimtelijke verantwoordelijkheid jegens de samenleving, de omgeving en onze collega's. Daarin streven we naar een betere, mooiere, slimmere, duurzamere en begrijpelijker omgeving. Iedere architect is daarmee in meer of mindere mate een idealist. En volgens mij is nu juist dit idealisme wat architecten onderscheidt en bindt. In vergelijking met 'architect' klinkt 'ruimtelijk consultant' als een lege en holle term zonder intrinsieke waarden. De hoeveelheid energie die nodig is om 'ruimtelijk consultant' van een lading te voorzien, steek ik bij nader inzien liever in rehabilitatie van de titel 'architect'. We moeten aan de slag, samen maken we de toekomst. Het is tijd om onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen.

De #nieuwearchitect is natuurlijk gewoon de #oudearchitect. Belangrijk hierbij is om het elan van de jongere generatie te verbinden met de kennis en de ervaring van de oudere generatie. Pas dan kunnen er grote stappen worden gemaakt bij de invulling van de #nieuwearchitect. Angela's expliciete woorden ['just don't do it!'] echoden nog dagen door mijn hoofd. Uiteindelijk bewogen ze mij tot een eerste stap in de rehabilitatie van mijn vak. Ons bureau was benaderd door een particuliere opdrachtgever met de vraag of we interesse hadden om zijn droomhuis te realiseren. Hij had een waarlijk geweldig kavel op een prachtige plek en dertig pagina's inspirerende referentiebeelden. Kortom: er werd ons een heerlijke worst voor de neus gehouden. Na afloop van het kennismakingsgesprek bleek echter dat hij zonder deugdelijke voorwaarden en zonder beoordelingscriteria door negen BNA-bureaus een gratis schets wilde laten maken, voorzien van een globale kosteninschatting. Een hels dilemma, maar dankzij Angela 'we just didn't do it'. We zijn architect en we staan ergens voor. Zoals Amy Winehouse zingt op haar album 'Rehab', gaan we "back to black".